

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sll.fi

VALITUS

20.1.2014

Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry.
pily@pily.fi

Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry
c/o Larissa Heinämäki
Havangantie 418
34710 Vaskivesi
larissa.heinamaki@iki.fi

Vaasan hallinto-oikeus

Asia: VALITUS VASKILUODON VOIMA OY:LLE MYÖNNETYSTÄ YMPÄRISTÖLUVASTA KIHNIÖN SARVINEVAN TURPEENOTTOON (LSSAVI:N PÄÄTÖS 237/2013/1)

1. Aluksi

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto myönsi 19.12.2013 päätöksellään nro 237/2013/1 Vaskiluodon Voima Oy:lle ympäristöluvan Kihniön Sarvinevan turpeenottoon. Lupa koskee 99,5 hehtaarin laajuista aluetta Kihniön kunnan pohjoisosassa Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien rajan tuntumassa.

Huomautamme, että meillä oli valitusta tehdessämme käytettävissä vain LSSAVI:n lupapäätös ja aikoinaan muistutuksen tekemistä varten hankkimamme asiakirjat. Esimerkiksi mitään vuonna 2013 tehtyjä täydentäviä selvityksiä ei meillä siis ole.

Vaadimme Vaasan hallinto-oikeutta kumoamaan ympäristöluvan seuraavassa esitetyillä perusteilla.

2. Kaavoitustilanne ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Sarvinevalla ei ole mitään merkintöjä Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa. Suota ei ole myöskään varattu turpeenottoon 1. vaihemaakuntakaavassa (turpeenotto), joka on parhaillaan KHO:n käsittelyssä. Sen sijaan Sarvineva on merkitty luonnonsuojelullisesti arvokkaaksi suoksi ja osaksi suoluonnon kannalta arvokasta vyöhykettä turvekaavan selostuksessa (http://www.pirkanmaa.fi/files/files/maakuntakaavoitus/1vmk_turve/Kaavamateriaali/Pdf/Pirkanmaanliitto_Turvetuotanto_Kaavaselostus_verkkoon.pdf, liite 4a, pdf-tiedoston s. 61).

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa turpeenoton sijoittamisesta todetaan, että

”turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja”. Sarvineva on laajalti ojittamaton eikä se ole muuttunut luonnontilaltaan merkittävästi. Turpeenotto Sarvinevalta olisi siten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaista.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä soiden ja turvemaiden vastuullisesta ja kestävästä käytöstä ja suojelusta esitetään liitteenä soiden luonnontilaisuusasteikko (0-5), jonka tarkoitus on ohjata soita muuttavaa maankäyttöä, kuten turpeenottoa pois luonnontilaisen kaltaisilta soilta. Luokitus on laadittu tarkentamaan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Luonnontilaisuusasteikolla mitattuna Sarvineva on luokan 2(-3) suo (suurelta osin ojittamaton suo, jossa on merkittävästi myös ojittamatonta laidetta). Luokan 2 soilla turpeenotto ei valtioneuvoston mukaan voi tulla kyseeseen, jos suolla on erityisiä luonnonarvoja ja jos sen yleinen luonnonarvo on seutukunnan ojitustason perusteella korkea. Kihniö kuuluu Suomen ojitetuimpiin seutuihin: yli 85 % alueen soista on ojitettu. Laajalti ojittamattoman Sarvinevan yleinen luonnonarvo on kiistatta korkea seutukunnan ojitustason vuoksi. Sarvinevalla on lisäksi erityisiä luonnonarvoja, esimerkiksi edustava linnusto, johon kuuluu useita uhanalaisia lajeja.

3. Luonnonarvot

3.1. Yleistä

Sarvineva on luonnonsuojelullisesti arvokas, etenkin keskiosiltaan luonnontilaisen kaltaisena säilynyt keidassuo, jossa on myös jonkin verran aapasuon piirteitä (minerotrofiaa). Sarvinevan länsi- ja itälaidalla on tehty ojituksia, mutta suon avoin keskiosa on kokonaan ojittamatta. Etelä- ja pohjoisosassa myös laitteet ovat laajalti ojittamattomia, mikä osaltaan lisää suon erityisiä luonnonarvoja, kun ympäröiviltä kivennäismailta suolle valuvat vedet eivät valu reunaojia pitkin heti pois.

Sarvineva on mainittu arvokkaana kohteena Pirkanmaan suoluonnon tila -selvityksessä (Raatikainen & Haapalehto 2009). Se mainitaan itsessään arvokkaana kohteena, minkä lisäksi se kuuluu Päretkivennevan-Teerinevan-Pohjasnevan suoluonnon kannalta arvokkaaseen vyöhykkeeseen.

Sarvineva on osa ojittamattomien soiden merkittävää, verkostomaista kokonaisuutta. Pohjasnevan soidensuojelualue sijaitsee alle kilometrin päässä Sarvinevan suunnitellusta turpeenottoalueesta etelälounaaseen, Päretkivennevan-Teerinevan soidensuojelualue noin 2,5 km lounaaseen, Murtomaannevan soidensuojelualue noin 2,5 km pohjoisluoteeseen ja Isonnevan soidensuojelualue noin 3,5 km itään.

3.2. Suoyhdistymätyypit ja suotyypit

Suoyhdistymätyypiltään Sarvineva on lähinnä keidassuota, vaikka sen keskiosassa on myös aapasuomaisia piirteitä. Keidassoista se edustaa erityisesti eteläisiä viettokeitaita, pieni aapasuomainen osa lähinnä välipintaisia keskiboreaalaisia aapasuota. Luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa rahkakeitaat ja eteläiset viettokeitaat on luokiteltu valtakunnallisesti vaarantuneiksi (VU), välipintaiset keskiboreaalaiset aapasuot erittäin uhanalaisiksi (EN)

luontotyypeiksi.

Vaskiluodon Voima Oy:n teettämien, lupahakemusvaiheessa nähtävillä olleiden Sarvinevan luontoselvitysten mukaan suolla esiintyy vain seuraavia suotyyppisiä: oligotrofinen lyhytkorsiräme, variksenmarjarahkaräme, tupasvillaräme ja isovarapuräme (epämääräinen yleisaininta v. 2011 selvityksessä). Näistä lyhytkorsiräme on luokiteltu vaarantuneeksi, tupasvillaräme ja isovarapuräme silmälläpidettäviksi (NT). Rahkaräme katsotaan säilyväksi (LC) luontotyyppiksi.

Sarvinevan luontoselvityksiä täydennettiin useaan otteeseen, ja ilmeisesti lopulta LSSAVI katsoi selvitykset riittäviksi. Ehkä siihen vaikutti myös se, että ELY-keskuksen selvitys oli jo käytettävissä loppuvuonna 2013. Vaskiluodon Voiman omissa selvityksissä, jotka saimme lupahakemusvaiheessa nähtäväksi, suotyypit oli jostakin syystä selvitetty tarkemmin (osoitettu suotyyppikartta) vain pieneltä osalta (36,6 ha) kaikkiaan 107 hehtaarin laajuisesta hankealueesta. Luontoselvityksen täydennyksessä sanottiin, että 36,6 hehtaaria on suon luonnontilainen osa. Samansuuntainen, harhaanjohtava väite löytyi myös ympäristölupakuulutuksen liitteenä olevasta hankkeen yhteenvedosta. Sen mukaan Sarvinevan turvehankkeen 107 hehtaarin (alun perin Vaskiluodon Voima haki lupaa 107 hehtaarille) alueesta vain 35 prosenttia on luonnontilaista suota. Todellisuudessa Sarvinevan ojittamaton, luonnontilaisen kaltainen osa on kuitenkin laajuudeltaan lähes 80 hehtaaria ja Vaskiluodon Voiman turpeenottohanke kattaa siitä pääosan.

Sarvinevan keskiosissa on välipintaista nevaa ja vetinen juotti, jossa pohjavesi purkautuu pintaan. Näitä ei mainittu alun perin kasvillisuus selvityksissä millään tavalla, mikä osaltaan kertoi selvityksen puutteellisuudesta.

Sarvinevan suoluontotyypeistä muodostui kunnollinen käsitys vasta sen myötä, kun Pirkanmaan ELY-keskus kartoitti Sarvinevan luonnonarvoja kesällä 2013 soidensuojelun täydennysohjelmaa varten. ELY-keskuksen selvityksessä Sarvinevalta löytyi huomattavasti enemmän suoluontotyyppisiä kuin Vaskiluodon Voiman teettämässä selvityksissä. ELY-keskus löysi Sarvinevalta kaikkiaan 9 eri suotyyppiä, joista kolme on Etelä-Suomessa (pohjoisboreaalisen metsäkasvillisuusvyöhykkeen eteläpuolella) luokiteltu vaarantuneiksi (VU), neljä silmälläpidettäviksi (NT) ja kaksi säilyviksi (LC). Sarvinevan vaarantuneita suotyyppisiä ovat oligotrofiset saraneva, sararäme ja lyhytkorsineva, silmälläpidettäviä tupasvillaräme, isovarapuräme, oligotrofinen rimpinevaräme ja kangasräme, säilyviä keidasräme ja rahkaräme.

3.3. Linnut

Ympäristölupahakemuksen liitteenä oleva linnustoselvitys ja Pirkanmaan lintutieteellisen yhdistyksen Maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI) -hankkeessa Sarvinevalla tekemät selvitykset (<http://www.pily.fi/files/maali/sarvineva.pdf> Viitattu 20.1.2014) osoittavat, että Sarvinevalla on erityisiä luonnonarvoja ja että se on linnustollisesti arvokas suoalue. MAALI-tarkastelussa Sarvineva saa 10 pistettä, kun maakunnallisesti tärkeän lintualueen raja-arvo on soiden osalta kahdeksan pistettä (http://www.pily.fi/pesimaalueet_suot Viitattu 20.1.2014). Esimerkiksi jotkut soidensuojeluohjelmaan kuuluvat, suojellut suot saavat Sarvinevaa vähäisemmän pistemäärän, eivätkä siten ole ko. vertailussa maakunnallisesti tärkeitä lintualueita.

Sarvinevan merkittävimmät pesimälajit ovat valtakunnallisesti uhanalaiset keltävästäräkki (VU) ja pohjansirkku (VU) sekä valtakunnallisesti silmälläpidettävä, alueellisesti uhanalainen (RT) riekko.

Alueen lajistoon kuuluvat myös muun muassa metso (NT, RT), liro (RT), teeri (NT), niittykirvinen (NT) sekä pikkukuovi, kurki, pensastasku, kapustarinta, kuovi, valkoviklo ja käki. Merkittävistä lajeista pohjansirkku ei ollut havaittu Vaskiluodon Voima Oy:n teettämässä linnustoselvityksessä.

Sarvineva kuuluu ilmeisesti myös metsähanhen (NT, RT) elinpiiriin, sillä suolla on tehty pesimäaikaista hanhivaintoja.

Sarvinevan linnustossa on useita EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja sekä Suomen kansainvälisiä vastuulajeja. Lintudirektiivin lajeja ovat kurki, metso, teeri, kapustarinta, liro ja palokärki, ja vastuulajeja puolestaan metsähanhi, teeri, metso, pikkukuovi, kuovi, liro ja valkoviklo.

Useiden uhanalaisten ja taantuneiden lintulajien esiintyminen osoittaa osaltaan sen, että Sarvineva ei sovellu turpeenottoalueeksi. Etenkin keltävästäräkki, pohjansirkku, riekko, metsähanhi ja pikkukuovi ovat vaatelaita, soille ominaisia lajeja, jotka ovat taantuneet pahasti koko Etelä-Suomessa.

3.4. Perhoset

Sarvinevalla vuonna 2013 tehdyissä täydentävissä luontoselvityksissä on käynyt ilmi, että suolla elää valtakunnallisesti vaarantuneeksi (VU) luokiteltu kirjojäytjäkoi (LSSAVI:n ympäristölupapäätös, s. 30). Pirkanmaan ELY-keskuksen mukaan Sarvineva onkin perhossuona maakunnallisesti arvokas. Nähdäksemme tiedot Sarvinevan perhoslajistosta nostavat osaltaan suon luonnonarvoa.

3.5. Luonnonarvojen huomioon ottaminen ympäristölupapäätöksissä

Käsityksemme mukaan Sarvinevan turpeenotto aiheuttaisi ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentissa tarkoitettua erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista.

Viittaamme tässä myös Korkeimman hallinto-oikeuden 21.1.2011 tekemään päätökseen Parkanon saukonsuon ympäristöluvasta (dnro:t 3130/1/09, 3144/1/09, 3146/1/09 ja 3147/1/09). Seraavassa suora lainaus KHO:n päätöksestä:

”Hallituksen esityksessä eduskunnalle ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi (HE 1/3 84/1999 vp) on todettu ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin osalta muun muassa, että

pilaantumisen merkittävyys harkittaisiin tapauskohtaisesti. Pilaantumisen merkittävyys riippuisi muun ohella vaikutuksen voimakkuudesta, laajuudesta ja kohdealueen ominaisuudesta. Myös paikallisesti tärkeän ja uhanalaisen lajin tuhoutuminen voisi tarkoittaa merkittävää ympäristön pilaantumista. Ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan toiminnasta ei saisi aiheutua erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista. Merkittävää vähäisempikin pilaantumisen aiheuttaminen olisi tällöin kielletty. Hallituksen esityksessä on todettu, että erityisillä luonnonolosuhteella tarkoitettaisiin säännöksessä alueen poikkeuksellisten luonnonarvojen kokonaisuutta. Erityinen luonto-olosuhde voisi olla esimerkiksi vesialueella, joka on säilynyt luonnontilaisena ja poikkeuksellisen puhtaana. Alueen tutkimukselliset arvot voisivat kuvata myös sen erityisiä luonto-olosuhteita.”

Huomautamme myös, että luonnonsuojelulliset seikat turpeenoton ympäristöluvasta päätettäessä

ovat jo muualla Suomessa osaltaan vaikuttaneet ratkaisuihin. Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä 30.12.2011 (ESAVI/627/04.08/2010) Hartolan Isosuon turpeenottoon ei myönnetty ympäristölupaa. Perusteina päätöksessä tuodaan muun ohella esille monipuolisesti suon luonnonarvoja, jotka toiminta vaarantaisi. Päätöksessä mm. todetaan, että turpeenoton laajentaminen Isosuolla heikentäisi viettokeitaat-suoyhdistymätyypin suotuisan suojelutason säilymistä Suomessa. Mielestämme sama koskee myös Sarvinevan turpeenottoa.

Mielestämme Sarvinevan luonnonarvot ovat valtakunnallisesti merkittäviä, mitä tukee Pirkanmaan ELY-keskuksen aikomus (LSSAVI:n ympäristölupapäätös, s. 29) esittää suota soidensuojelun täydennysohjelmaan. Ohjelmaan kelpuutetaan vain valtakunnallisesti arvokkaita kohteita (ks. Ympäristöministeriö 2013, http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojeluohjelmat/Soidensuojelun_taydennysohjelma Viitattu 20.1.2014). On kohtuutonta, jos luonnoltaan valtakunnallisesti arvokas suo menetetään turpeenottoon samaan aikaan, kun sen suojelua jo valmistellaan.

4. Vesistövaikutukset

Turpeenkaivun kuivatusvedet suunnitellaan johdettavaksi metsäojien kautta Kihniänjokeen (Kihniönjokeen). Kuivatusvedet kulkeutuvat seuraavaksi Seinäjokeen, joka on luokiteltu luokkaan välttävä/tydyttävä. Kumpikin joki on vesistöjärjestelyjen seurauksena vähävetinen, joka lisää päästöjen haitallisuutta vesiekosysteemille. Kyrönjoen vesienhoidon toimenpideohjeet vuoteen 2015 -julkaisussa kerrotaan turvetuotannon (muiden ohella) vaikuttavan Seinäjoen ekologiseen tilaan. Seinäjoen alue (sis. mm. Seinäjoki ja Kihniänjoki) luetaan vesienhoidon riskikohteiksi.

Katsomme, että turpeenoton aloittaminen luonnontilaisen kaltaisella Sarvinevalla olisi vastoin valtioneuvoston Vesiensuojelun suuntaviivat 2015 -periaatepäätöksessä esitettyä kantaa. Sen mukaan uusien turpeenottoalueiden käyttöönottoa arvioidaan erityisen tarkoin sellaisilla valuma-alueilla, joissa vesien tila uhkaa heiketä turpeenoton vaikutuksesta, ja toimintaa pyritään suuntaamaan jo oton kohteena oleville tai ojitetuille soille. Kuormitus on saatava pieneen määrään, jotta vesistön tila voisi parantua tai säilyä vähintään hyvänä, kuten laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä edellyttää.

Vaskiluodon Voiman mukaan Sarvinevalta tuleva kuormitus näkyisi Kihniänjoessa vain hyvin vähäisenä ravinteisuuden kasvuna, joka peittyisi hajakuormitukseen. Kihniänjoen alapuolisessa Seinäjoessa Sarvinevan kuormitus ei olisi yhtiön mukaan enää lainkaan havaittavissa. Pidämme tätä varsinaisen ongelman kiertämisenä, sillä turvesoilta tulevissa päästöissä keskeisessä asemassa ovat kiintoaine- ja humuspäästöt. Luonnontilaisen kaltaisen suon valmistelusta turpeenottoon syntyy lisäksi aina väistämättä suuria vesistöpäästöjä (suurempia kuin valmiiksi ojitettujen alueiden valmistelusta). Vaskiluodon Voima vähättelee vesistövaikutuksia toteamalla, että Sarvineva on niukkaravinteinen. Se ei kuitenkaan lievennä ojitusten synnyttämiä humus- ja kiintoainepäästöjä.

Mielestämme turpeenotto Sarvinevalta ja siihen liittyvä vesien johtaminen Kihniänjokeen on vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä säädetyn lain sekä EU:n vesipuidedirektiivin vastaista. Vesienhoitolain 1 §:n mukaan vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Vesipuidedirektiivin mukaan pintavesien hyvä ja pohjavesien hyvä määrällinen ja kemiallinen tila tulee saavuttaa 15 vuoden kuluessa direktiivin voimaantulosta eli vuonna 2015.

Kihniänjoki on hyvää heikommassa ekologisessa tilassa. Joen ekologinen tila oli aiemmin arvioitu jopa huonoksi (Länsi-Suomen ympäristön tila, Länsi-Suomen ympäristökeskus 2008) tai välttäväksi (LSSAVI:n päätös, s. 39). Sarvinevan ympäristölupapäätöksen perusteluissa LSSAVI toteaa, että nyttemmin Kihniänjoki on jaettu varsinaiseen jokeen ja sen yläosaan. Myös luokitukset ovat erilaiset kuin aiemmissa julkaisuissa, mutta joka tapauksessa Kihniänjokea ei edelleenkään miltään osin ole luokiteltu tyydyttävää parempaan ekologiseen tilaan. Ihmettelemme, mihin Kihniänjoen parantunut luokitus perustuu, sillä sen ympäristössä on useita sitä rasittavia turpeenottoalueita. Huomautamme, että mikäli kyse olisikin aidosta joen tilan paranemisesta, Sarvinevan kuivatusvedet heikentäisivät joen tilaa ja estäisivät osaltaan saavuttamasta vesien tilaan liittyviä tavoitteita.

Uudessa Pirkanmaan Elyn laatimassa Pintavesien luokittelu -listassa ei Kihniänjokea ole mainittu.

Lähistöllä sijaitsevan (n. 5,5 km Sarvinevasta pohjois-koilliseen Seinäjoen Peräseinäjoella) Sammattinevan ympäristölupapäätöksessä (LSY-2002-Y-396) vuodelta 2005 kerrotaan Kihniän- ja Seinäjoesta seuraavasti:

”Vesistön tila ja käyttö

Sammattineva sijaitsee Kyrönjoen vesistöalueeseen kuuluvan Seinäjoen valuma-alueella. Tuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan laskuojien kautta Kihniänjokeen, josta vedet virtaavat Seinäjokea pitkin Kyrkösjärveen ja edelleen Kyrönjokeen. Kihniänjoen yläosan (42.077) valuma-alueen pinta-ala Sammattinevan purkukohdassa on 140,4 km². Turvetuotantoalueiden osuus on noin 6,8 % valuma-alueen pinta-alasta. Kihniänjoen keskivirtaama purkukohdassa on 1,5 m³/s ja keskialivirtaama 0,14 m³/s. Kihniänjoen veden humuspitoisuus on ollut keskimääräisesti koko Kyrönjoen vesistöalueen korkein ja fosforipitoisuus sekä happamuusarvot vesistöalueen alhaisimpia. Kihniänjoen kuormitus syntyy maa- ja metsätalouden, turvetuotantoalueiden ja jokivarren asutuksen hajakuormituksesta. Kalastus Kihniänjoessa on lähinnä katiskapyyntiä ja ongintaa sekä ravustusta. Seinäjoen keskivirtaama on 8,5 m³/s. Seinäjoen keskiosa on maa- ja metsätalouden, turvetuotannon, jokivarren maatalousvaltaisen haja-asutuksen sekä Peräseinäjoen taajaman kuormittama joki. Seinäjoen kalastoon kuuluvat Kalajärven alapuolisella osalla ainakin ahven, hauki, kiiski, kivennuoliainen, kivisimppu, made, salakka ja särki. Seinäjoen rapukannat ovat paikoin varsin runsaat.”

Haukinevan (sijaitsee Seinäjoen Peräseinäjoella ja Jalasjärvellä, n. 6 km Peräseinäjoen taajamasta lounaaseen, kuuluu Kyrönjoen vesistöalueeseen ja Jalasjoen ja Seinäjoen valuma-alueeseen) ympäristölupahakemuksessa (LSSAVI/47/04.08/2012) vuodelta 2013 sanotaan seuraavasti:

”Vesistö ja vedenlaatu

...

Kihniänjoen vesi on tummaa sekä fosfori- ja rautapitoista. Vedessä on myös tyypeä melko paljon. Ravinnepitoisuudet ovat olleet rehevien vesien tasolla. Kihniänjoen alaosalla veden laatu on heikompi kuin joen yläosalla. Kokonaistyypeä ja -fosforia sekä rautaa on Kihniänjoen alaosan vedessä selvästi enemmän kuin Haukinevan vesien laskukohdan yläpuolisella alueella. Humus- ja kiintoainepitoisuudet sekä väriarvo ovat joen ylä- ja alaosalla samalla tasolla. Kihniänjoen vesi on lievästi hapanta.

Seinäjoen veden laatu Kihniänjoen yhtymäkohdan yläpuolella on melko samankaltainen kuin Kihniänjoen yläosilla. Seinäjoen keskiosan alarajalla Kyrkösjärven täyttökanavassa typpi- ja rautapitoisuudet ovat samaa tasoa kuin Kihniänjoen suuosalla, mutta fosforipitoisuustaso on Kyrkösjärvellä ollut hieman alhaisempi. Seinäjoen vesi on lievästi hapanta.

...

Kalasto ja kalastus

Kihniänjoen kalataloudellinen merkitys on melko vähäinen ja vuonna 2009 saatiin sähkökoekalastuksella Kihniänjoesta kuivatusvesien laskuojan Lo7 alapuolelta yksi kiiski ja ojan yläpuolelta kaksi kivenuoliaista sekä simppe ja made. Kihniänjoen ja Seinäjoen yhtymäkohdan alapuolelta saatiin Seinäjoesta sähkökoekalastuksissa vain yksi kiiski. Koeravustuksilla saatiin vuonna 2006 Seinäjoesta rapuja, mutta rapukannan tila on nykyisin hyvin heikko.”

Näiden tietojen perusteella vesistöt ovat huonontuneet paljon suhteellisen lyhyellä aikavälillä päätellen rapukannan heikentymisestä. 2005 (tai 2002, jolloin lupahakemus on ilmeisesti tullut vireille) on Seinäjoen rapukanta luonnehdittu paikoin runsaaksi ja 2013 (tai 2012) rapukannan tila on taantunut hyvin heikoksi.

Vaskiluodon Voiman keskeinen vesienpuhdistusmenetelmä Sarvinevalla olisi pintavalutuskenttä. Niitä on pidetty turpeenoton vesiensuojelun kannalta parhaana käyttökelpoisena tekniikkana (BAT). Nykytiedon perusteella on kuitenkin selvää, että pintavalutuskentät eivät pysty pidättämään rankkasateiden aikaisia ravinne-, kiintoaine- ja humushuuhtoumia turpeenkaivualueilta, eikä niillä siten pystytä vaikuttamaan pääosaan turpeenottoalueiden vesistö päästöistä. Kevättulvien ja rankkasateiden yhteydessä jopa 90 prosenttia avoimien turvekenttien jätevesistä humuksineen siirtyy alapuoliseen vesistöön hallitsemattomasti yli ja ohi kaikkien vesi- ja mittausjärjestelmien. Esimerkiksi kesällä 2012 tästä saatiin runsaasti esimerkkejä, kun turvekentät rankkasateiden yhteydessä vuotivat yli äyräidensä (mm. http://yle.fi/uutiset/pohjois-pirkanmaan_rankkasateet_ovat_aiheuttaneet_tulvia_turvesoilla/6217613 Viitattu 20.1.2014). Tämä asia pitäisi ottaa vakavasti huomioon myös turpeenoton ympäristölupahakemusten käsittelyssä, niin Sarvinevalla kuin muissakin tapauksissa.

Koska valtaosa turpeenottoalueiden vesistö päästöistä tapahtuu lyhytaikaisina ”piikkeinä”, on selvää, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston vaatimus (lupamääräys 3) pintavalutus kentän puhdistustehosta ei voi toteutua: esimerkiksi 50 prosenttia kiintoaineesta ei saada pysäytettyä pintavalutus kentälle, koska se valuu kentän yli tulvavesien mukana.

5. Ravut

Kansallisessa rapustrategiassa, joka on laadittu vuosille 2013–2022, mainitaan sivulla 30 että rapuruton lisäksi jokirapukantoja ovat heikentäneet ympäristömuutokset, joita ovat aiheuttaneet mm. vesistöjen rakentaminen ja perkaukset, metsäojitukset ja viime vuosina erityisesti turvetuotanto. Turvetuotannon mainitaan haittaavan erityisesti latvavesistöjä, jotka voivat olla hyviä jokirapuhabitatteja. Strategiassa ohjeistetaan aluehallintovirastoja varmistamaan lupakäsittelyssä, että hakemuksissa on asianmukaiset ja riittävät rapukantoja ja ravustusta koskevat taustaselvitykset, sillä yleensä hakemuksissa ei ole asianmukaista selvitystä jokirapujen esiintymisestä, ei arvioita toiminnan vaikutuksesta niihin eikä hoitotoimenpiteitä.

Sammattinevan ympäristöluvassa mainitaan Kihniänjoessa ravustetun vuonna 2002. Sarvinevan ympäristöluvassa rapukantaa ei ole selvitetty eikä toiminnan vaikutusta rapukantaan ole arvioitu, mikä on selkeä puute.

6. Natura-arviointi

Pidämme luonnonsuojelulain 65-66 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tekemistä Sarvinevan turpeenotosta perusteltuna ja tarpeellisena. Pohjasnevan Natura 2000 -alue sijaitsee alle kilometrin päässä Sarvinevan suunnitellusta hankealueesta etelälounaaseen, ja Pohjasnevan ja Sarvinevan varsinaiset suomuodostumat ovat käytännössä yhteydessä toisiinsa ojitettujen suon osien (Äijänmäen ja Myllynkivisalons välisen suokapeikon) kautta.

Mainitun suokapeikon yli on aikoinaan vedetty metsäautotie, ja Vaskiluodon Voiman konsultin mukaan kapeikossa on vedenjakaja tien tuntumassa. Vaikka näin olisikin, ojat yhdistävät Sarvinevaa ja Pohjasnevaa. Mielestämme Natura-arviointia tarvitaan paitsi Pohjasnevan Natura-alueen hydrologian, myös suojeltujen luonnonarvojen vuoksi. Sarvineva on elimellinen osa Pohjasnevan ja Päretkivenneva-Teerinevan sekä lähiseudun muiden Natura 2000 -ohjelmassa ja soidensuojeluohjelmassa suojeltujen soiden toiminnallista kokonaisuutta. Jos Sarvineva avataan turpeenottoon, vaikuttaisi se mahdollisesti heikentävästi myös kokonaisuuden suojeltujen osien lajistoon (esimerkiksi linnustoon ja suoperhosiin ym. metapopulaatiodynamiikkaa edustaviin lajeihin ja lajiryhmiin). Tämän näkökulman pitäisi korostua, kun tehtyjen selvitysten perusteella tiedetään, että Sarvinevalla on edustava suolintu- ja suoperhoslajisto.

7. Ampumarata

Ilmakuvatarkastelussa (merkitty myös maastokarttaan) havaitsimme Sarvinevalla olevan haulikkoampumaradan, joka sijaitsee nevan itälaidassa (ks. liite 1). Vaskiluodon Voima Oy:n ympäristölupahakemuksessa ei ole radasta mitään mainintaa. Myöskään luontokartoituksissa ei rataa ole kiinnitetty mitään huomiota.

Vaskiluodon Voima Oy:n tulisi selvittää kauanko rata on ollut käytössä, minkälainen sen käyttöaste on ja paljonko lyijyä on nevalle kertynyt. Karttatarkastelun perusteella ampumasuunnat ovat juuri nevalle päin. Nevavesistä tulisi selvittää lyijypitoisuudet.

Lyijy on erittäin haitallinen raskasmetalli, jonka haittavaikutukset kohdistuvat hermostoon, luustoon ja munuaisiin. Se kertyy ravintoketjussa ja sen poistuminen elimistöstä on hyvin hidasta. (Lähde: <http://www.metla.fi/metinfo/metsienterveys/raskasmetalli/kartta-lyijy.htm> Viitattu 19.1.2014)

8. Lopuksi

Sarvineva on luonnonsuojelullisesti, jopa valtakunnallisesti arvokas suo. Sen luonnonarvot on luontotyyppien osalta todettu Pirkanmaan ELY-keskuksen kesän 2013 selvityksessä soidensuojelun täydennysohjelmaa varten ja lajien osalta useissa erillisissä selvityksissä (Vaskiluodon Voima Oy:n käyttämät konsultit, Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys). Sarvineva kuuluu lisäksi olennaisena osana suoluonnon kytkeytyneisyyden kannalta tärkeään suojeltujen (mm. Pohjasneva ja

Päretkivenneva-Teerineva) ja suojelemattomien soiden muodostamaan kokonaisuuteen ja suoluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaaseen vyöhykkeeseen. Sarvinevan avaaminen turpeenottoon paitsi tuhoaisi suon luonnonarvot, myös vaikuttaisi haitallisesti mainittuihin kokonaisuuteen ja vyöhykkeeseen.

Sarvinevan turpeenotto olisi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja valtioneuvoston 30.8.2012 tekemän, soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullista käyttöä ja suojelua koskevan periaatepäätöksen vastaista. Lisäksi Sarvinevan turpeenotto aiheuttaisi merkittävät päästöt alapuolisiin vesistöihin, mikä on ristiriidassa vesienhoitolain ja vesipuitedirektiivin kanssa.

Kaikkiin edellä esitettyihin syihin vedoten esitämme, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Vaskiluodon Voima Oy:lle myöntämän ympäristöluvan.

Tampereella 20.1.2014

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Juho Kytömäki
sihteeri
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.

Jukka T. Helin
puheenjohtaja
Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry.

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja
Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry

Katri Lavaste
sihteeri
Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry

Liitteet

1. Maastokartta ja ilmakuvia Sarvinevan alueelta.